

47è Col·loqui de la Societat d'Onomàstica. Onomàstica de la Conca de Tremp i la Terreta. (Tremp – Sapeira, 6-8 de maig de 2022). — Aquest nou col·loqui de la Societat d'Onomàstica, que la pandèmia va endarrerir un parell d'anys, es va poder celebrar finalment en aquesta àrea nord-occidental del domini lingüístic que representen Tremp —el municipi més extens de Catalunya— i la subcomarca que rep el nom popular de la Terreta. El col·loqui, organitzat per la Societat d'Onomàstica en col·laboració amb l'Institut d'Estudis Catalans i el Servei Comarcal de Català del Pallars Jussà, especialment centrat en el territori més immediat (onomàstica de la Conca de Tremp i la Terreta; àmbit pirinenc, municipis i comarques veïnes), acollí també altres espais territorials de la llengua; i tot plegat al voltant de l'onomàstica (majorment, la toponímia) i les seves múltiples connexions interdisciplinàries (geologia, clima, aigües, vegetació, fauna, paisatge, etc.). La tarda de divendres, a la seu de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (IGCC), després dels parlaments d'inauguració i de la ponència de Miquel Parella («Explotacions de la Base de noms geogràfics de l'IGCC sobre toponímia pallaresa»), Ramon Sistac (IEC) va oferir una emotiva i amena *laudatio* en reconeixement de la tasca onomàstica de Jordi Mir, que a continuació guià els participants al col·loqui en un recorregut toponímic pel nucli urbà de Tremp, rematat amb una degustació de productes locals a l'Ajuntament. Vegem una relació d'autors i títols de ponències i comunicacions dels dos dies següents. El dissabte 7, encara a la seu de l'IGCC de Tremp: ponència inaugural de Joan Tort, «Paraules i universos. Un recorregut pels paisatges de la Conca i de la Terreta a través dels seus noms de lloc»; comunicacions: Ventura Castellvell, «Rafael de la Torre i la toponímia de la Conca de Tremp»; Antoni Jaquemot Ballarín, «Topònims preromans de les Conques de Tremp (Deçà, Dellà, Gavet) i de la Terreta»; Jordi Mir Parache, «Renoms i malnoms de la Conca de Tremp fa 50 anys»; Antoni Garcia Osuna, «Isona, 1890: anàlisi onomàstica del cens electoral» (absent l'autor, la comunicació fou llegida per Paco Hernández Flor); Josep M. Bertran Comellas, «La recepció de la toponímia preromana prepirinenca dins la documentació medieval»; Núria Garcia Quera, «Els topònims començats en *Est-* i la seva etimologia»; Joan Anton Rabella, «Els estudis de toponímia de la vall de Boí, un cas excepcional»; Xavier Magriñà Vendrell, «El terme municipal dels Pallaresos a través de la toponímia» (llegida per Pere Navarro); Fèlix Bruguera i Joan Tort, «El territori i el paisatge del terme municipal d'Osor (Guilleries, la Selva) a partir de la seva toponímia»; Pau Tomé Dessy, «La georeferenciació toponímica com a clau per a l'estudi del medi natural i la seva problemàtica. El massís de Montserrat com a cas d'estudi»; Mar Font Martí, «Consideracions sobre el sufix col·lectiu botànic *-au* en la toponímia (pre)pirinenca de la Gascunya comengesa. Aproximació a les dades de l'enquesta de Sacaze (1887)»; Jesús Bernat i Ventura Castellvell, «Instruccions de Joan Coromines per a la notació fonètica de l'*Onomasticon Cataloniae* (1956)»; José Enrique Gargallo i Mar Batlle, «El projecte de la digitalització de l'*Onomasticon Cataloniae*». La jornada es completà amb una interpretació del paisatge geològic de la Conca de Tremp, de Claret, a càrrec de Jordi Panisello Martí. L'endemà dia 8, la sala polivalent de la Casa Nova de Sapeira acollí la darrera jornada (matinal): ponència de clausura a càrrec de Glòria Francino, «Noms de la Terreta: Espluga de Serra i voltants»; comunicacions: Xavier Planas, Àurea Ponsa, Joan Tort i Jordi Corominas, «Valorització de les dades toponímiques en el treball de planificació d'una campanya de reconeixement geològic i geomorfològic. La conca baixa del barranc d'Esplugafreda (la Terreta, Pallars Jussà) com a cas d'estudi»; Albert Santasusagna i Joan Tort, «De la Terreta a la Ribagorça. Contribució al coneixement de la hidronímia del Prepirineu Central»; César López Leiva, «Una aproximació taxonòmica a la (sin)fitotoponímia de la Terreta. Parallelismes amb els topònims vegetals del Sistema Ibèric peninsular». Al migdia hi hagué un recorregut toponímic pels miradors de la Terreta, de Sapeira estant, a càrrec d'Aureli Barrull. I finalment Lluís Colomé oferí una intervenció sobre «La toponímia dels antics ter-

mes de Sapeira, Espluga de Serra i Castissent. Primers resultats d'una recerca d'urgència basada en fonts orals (2017-2022)».

José Enrique GARGALLO GIL
Universitat de Barcelona
Institut d'Estudis Catalans

Congrés internacional «Il multilinguismo della Corona d'Aragona. Il regno di Napoli poliglota e multiculturale: documenti e monumenti» (Nàpols, 30 i 31 de maig de 2022). — La ciutat de Nàpols ha tornat a reivindicar els lligams històrics i culturals que la uneixen al territori catalanoparlant. Així, durant els dies 30 i 31 de maig de 2022, la ex Sala Catalogo della Facoltà di Lettere e Filosofia de la Università degli Studi di Napoli «Federico II» va acollir el congrés internacional «Il multilinguismo della Corona d'Aragona. Il regno di Napoli poliglota e multiculturale: documenti e monumenti», que ha sigut organitzat per les universitats napolitanes Federico II i Suor Orsola Benincasa, juntament amb la Universitat d'Alacant. La trobada ha comptat amb la participació d'una vintena llarga d'investigadors i estudiosos italians i catalans procedents de més de mitja dotzena d'institucions acadèmiques, i ha estat concebuda com un homenatge a Olimpia Vozzo per la seua trajectòria d'estudi de la presència de la literatura catalana i castellana a Nàpols al segle xv. En el simposi també han col·laborat, entre d'altres, l'Institut Ramon Llull, l'Associazione Italiana di Studi Catalani, l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana i el projecte d'investigació AICO 2021/099.

D'aquesta manera, el simposi s'inicià a primera hora del 30 de maig amb un acte inaugural que fou presidit per Andrea Mazzucchi, director del Dipartimento di Studi Umanistici de la universitat amfitriona, per Luca Bellizzi, delegat del govern de la Generalitat Catalana en Itàlia, i per Ariadna Puiggené, directora de l'àrea de llengua i universitats de l'Institut Ramon Llull. Posteriorment, encetà les sessions acadèmiques el professor Vicent Josep Escartí, de la Universitat de València, qui dissertà sobre els fragments biogràfics femenins que inclou el *Dietari del capellà d'Alfons el Magnànim*. Acte seguit, Anton Espadaler, de la Universitat de Barcelona, centrà la seua intervenció en la resistència al petrarquisme en la lírica de la Corona d'Aragó; mentre que Giuseppe Germano i Jessica Ottobre, tots dos de la Università Federico II, s'ocuparen de qüestions relatives al pluralisme cultural napolità en el període de dominació aragonesa.

Durant la segona part del matí vàrem poder escoltar les intervencions del napolità Aniello Fratta, sobre el poema «Desert d'amics», de Jordi de Sant Jordi; de Josep Lluís Martos, de la Universitat d'Alacant, sobre l'intercanvi poètic entre Joan Roís de Corella i Carles de Viana; i d'Emanuela Forgetta, de la Università di Napoli L'Orientale, i Raffaele Pinto, de la Universitat de Barcelona, que s'ocuparen de qüestions relatives a Martorell i Boccaccio. També estava prevista la participació de Giuseppe Grilli, de la Università Roma Tre, que finalment no pogué fer-s'hi present.

Les sessions de la vesprada comptaren amb la participació de Nicola de Blasi, de la Federico II, que parlà sobre el plurilingüisme napolità del quatre-cents i cinc-cents; d'Antoni Ferrando, de la Universitat de València, sobre periodització i etiquetatge en la història de la llengua catalana; i de Josep Martines, de la Universitat d'Alacant, que intervingué *online* a propòsit de les petges italianes en el *Curial e Güelfa*. La jornada finalitzà amb una combinació artística que mai no falla: música i poesia, gràcies al concert-recital que, amb el títol de «Cloc! i altres sons...», protagonitzaren el professor i poeta August Bover i la violoncellista i soprano Eulàlia Ara.

L'endemà, dia 31, les sessions es reprenghen amb un homenatge sorpresa, la destinatària del qual fou la professora Anna Maria Compagna, de la Federico II. L'acte consistí en unes inter-